

YAZIM VE KURALLAR

Muhammet ÇALIK

Yazım ve Kurallar
Muhammet ÇALIK

Kapak Tasarımı
Ayşegül ASLANTÜRK ALKAN

Mizanpaj
Muhammet ÇALIK

Editör
Muahmmet ÇALIK

1. Basım, Haziran 2025

ISBN
978-625-5612-91-5

Yayınevi
Tenha Yayınları
Merkez Mah., Tunç Sok., No.: 6/9,
Eskil/AKSARAY
05386685449
www.kitapincele.net

Baskı
Vadi Grafik Tasarım Ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/Ankara
Tel.: 0312 395 8571
Sertifika No: 47479

yazardan okura...

***YANLIŞ AKTARILAN HİÇBİR SÖZ DOĞRU SONUÇ
VERMEZ.***

İÇİNDEKİLER

1- Ses, Harf, Alfabe.....	13
2- Ünsüzlerin Nitelikleri.....	15
3- Ünlülerin Nitelikleri.....	17
4- Uzun Ünlü.....	18
5- Ünlü Daralması.....	19
6- Ünlü Düşmesi.....	21
7- Ünsüz Türemesi.....	23
8- Ünsüz Uyumu.....	24
9- Büyük Ünlü Uyumu	25
10- Küçük Ünlü Uyumu.....	29
11- Yabancı Özel Adların Yazılışı.....	32
12- Simgeler.....	35
13- Alıntı Kelimelerin Yazımı.....	36
14- Deyimlerin Yazılışı.....	39
15- Düzeltme İşareti.....	40
16- İle'nin Yazılışı.....	42
17- Mastarlara Gelen Eklerin Yazılışı.....	43
18- Bağlaç Olan De'nin Yazılışı.....	44
19- Bulunma Eki De'nin Yazılışı.....	45
20- Bağlaç Olan Ki'nin Yazılışı.....	46
21- Ek Olan Ki'nin Yazılışı.....	47
22- Soru Edatı (Eki) Mi'nin Yazılışı.....	48
23- Ek Fiilin Yazılışı.....	49
24- Fiil Çekimiyle İlgili Yazılışlar.....	50
25- Hece Yapısı ve Satır Sonunda Kelimelerin Bölünmesi...51	

26- İkilemelerin Yazımı.....	53
27- Pekiştirmeli Sözlerin Yazımı.....	54
28- Kesme İşareti	55
29- Sayıların Yazımı	67
30- Birleşik Kelimelerin Yazımı	73
31- Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler	98
32- Kısaltmaların Yazımı	125
33- Bazı Kısaltmalar.....	130
34- TDK Yazım Kuralları Değişiklikleri (2023).....	138
35- Kaynakça	144
36- İletişim.....	145

ÖN SÖZ

Bu eserimde de bir önceki kitabımda olduğu gibi Türkçe derslerinde sorun haline gelen bir konuya değinmek istedim. Son yıllarda teknolojinin gelişmesi ile insanların yazı kabiliyetleri gittikçe azalmakta ve artık kendileri yerine yapay zekânın düşünmesini istemektedirler. Birçok yazıyı, raporu, ödevi, eseri yapay zekâ ve teknoloji ile oluşturmaktadırlar. Tabi ki gelişen teknoloji edebiyata da eğitime de girmelidir. Yalnız bunu yaparken kendi fikrimizi ve gücümüzü, duygularımız ve düşüncelerimizi es geçemeyiz. İnsan kendi hislerini yazdığına veya oluşturduğu bir esere eklemese okuyucu yazarın duygularını ve samimiyetini yakalayamaz. Büyük eserler ve yazarları günümüze kadar ulaştıran ve o eserleri ölümsüz yapan yazarlarının zihin dünyasıdır. Okuyucuya ulaşan gerçekliğıdir. Bu konuda farklı fikirler olmakla birlikte Dostoyevski, Dante, Kafka, Goethe, Shekespeare, Ahmet Hamdi Tampınar, Nazım Hikmet, Mehmet Akif Ersoy ve sayamayacağımız yüzlerce ölümsüz yazar ve şairi günümüze ulaştıran şey aslında onların duygularını ifade şeklidir. Büyük yazarlar kurdukları cümleler ile ölümsüz olurken bizlere de yol açarlar. İyi bir okuyan olmak günümüzde yetmiyor. İyi bir anlatıcı, iyi bir yazan da olmak gerekiyor bazen. Bu sebeple yazıya gereken önemi vermeli ve yazmayı kurallarıyla öğrenmeliyiz. Öğretmen olduğum için önümüze yüzlerce çeşit yazı geliyor. Bu yazıların hepsi kendi karakterine bürünmüş. Alışkın olmayan bir insan için okunması imkânsız yazılar şekline dönüşmüş. Eskiden doktorlarla yazıları konusunda dalga geçerlerdi. Şimdi o doktorlar kendi yazıları için “Bizim yazılarımız artık gereken değeri görüyor.” yorumu yapıyor. O kadar ki bazen öğrenciler, sınav kâğıtlarına itiraz ediyor ve yanlışlarını görmek istiyor. Kâğıdı verdiğimde “Ben buraya ne yazmışım hocam, okuyamıyorum.” diyenler de oluyor. Yazı içeriğinde gereken önemi vermediklerinde cümle başında, cümle ortasında ve cümle sonunda alakasız şekilde büyük harf kullanıyorlar. “Bunu neden burada kullandın?” diye sorduğumda, “Güzel görülüyor.” diyen bile oluyor. Oysa büyük harf kural işidir. Kuralına uymayan şekilde kullanılmaz. Bunun gibi nice yanlış

örnekler yazıları ele geçirmiş. Bunu bir yerden düzeltmek, kötü ve yanlış yazma alışkanlığından kurtulmak gerek. Bu eserle o amaca bir nebze olsun katkı sunmaya çalışacağım.

Yazım kuralı, bir dilin ortak şekilde kullanılmasını sağlayan, farklı söyleyiş ve yazışları engelleyip standart hale getiren, yanlış anlaşılmalara yok eden ortak kullanım şeklidir. O ülke eğitim sistemi içinde de öğretilir. Eğer bir dilde herkes kendi söyleyişini oluştursaydı karşımıza çok farklı, yanlış, trajikomik yazımlar çıkardı. Buna bir sınav sorumuyla örnek vereyim: Bir gün yaptığım dinleme sınavında sorduğum soru şuydu: “Mimar Sinan’ın metinde geçen ismi nedir?” Aldığım cevaplarla isim dağarcığım baya gelişmişti:

“Abdullennan, Abdullemman, Abdulmevlan, Abdulmevlam, Abdullaym, Abdurreryman, Abdurrahman, Abdurmerran, Abdummellan...” (Sinan Bin Abdummennan)

Bu sebeple ortak kurallar çerçevesinde yazmaya özen göstermeli, asgari şekilde yazım kurallarını öğrenmeliyiz.

Eserin oluşması vesilesi ile eğitim hayatım boyunca destek olan değerli annem Ayşe ÇALIK’a, babam Hasan ÇALIK’a ve sevgili eşim Seval ÇALIK’a teşekkürlerimi sunuyorum.

(Eserin oluşum aşamasında bilgiler tamamen Türk Dil Kurumu Yazım Kılavuzu kaynak alınarak oluşturulmuştur. Bilgiler zaman içinde değişim gösterebilir. 2023 yılı basımı olan yazım kılavuzu bilgilerine göre düzenlenmiş ve örnekler buradaki kurallar ve kullanıma göre oluşturulmuştur.)